

Gả chồng cho con dâu

ISSN: 2734-9195 15:10 18/10/2025

Trong ánh nhìn Phật học, bà Hạnh không chỉ “gả chồng cho con dâu”, mà là “gả hạnh phúc cho người khác để tự cứu chính mình”, một bài học sâu sắc về chuyển hóa khổ đau bằng Từ bi, Hỷ xả và Trí tuệ.

Tác giả: **Lê Thị Hiệp** - Trường CDSP Trung ương

Vợ chồng bà Hạnh, người hàng xóm sống kế bên nhà tôi, sinh được một cậu con trai, và cuộc đời bà vô cùng bất hạnh, khi đứa con trai duy nhất vừa qua tiệc thôi nôi chưa lâu, chồng bà đã vội vã bỏ bà ra đi do bạo bệnh, lúc tuổi bà còn quá trẻ, mới chỉ ngoài đôi mươi.

Sau khi chồng mất, mặc dù có biết bao nhiêu người trong làng ngoài xã tới tìm hiểu, muốn lấy bà làm vợ, nhưng bà Hạnh đã khước từ tất cả, hi sinh cả một quãng đời thanh xuân dài ở phía trước để “ở vậy” nuôi con và phụng dưỡng bố mẹ chồng.

Chịu bao nhiêu cơ cực, vất vả, buồn tủi trong cuộc sống, bà Hạnh chấp nhận tất cả để dành trọn niềm yêu thương cho người con trai, bởi đối với bà, Tuấn-người con trai, là giọt máu của chồng để lại, vì vậy mà bà coi Tuấn là niềm vui, cho bà nghị lực, mục đích để sống...

Năm tháng qua đi, khi Tuấn lớn lên, vừa tốt nghiệp đại học và đi làm được vài năm, nhiều người hàng xóm đều mừng cho bà Hạnh, bởi con trai có công việc tốt, lương cao, vì thế Tuấn sẽ phụng dưỡng mẹ, coi như bù đắp những thiệt thòi mà bao năm tháng bà một thân một mình nuôi con ăn học, lớn khôn. Thế nhưng, dường như số phận cuộc đời luôn “bắt” bà Hạnh phải khổ sở, khi mà con trai bà vừa cưới vợ được 3 tháng, thì một nỗi đau quá lớn lần thứ 2 trong cuộc đời bà ập tới, Tuấn bị tai nạn giao thông trong lúc từ nhà tới cơ quan làm việc. Tưởng sẽ không thể vượt qua được nỗi đau đớn, mất mát, nhưng bà cố gắng gượng vượt qua để sống, bởi bà hi vọng Thủy- vợ Tuấn, cũng là người con dâu của bà, có thể giữ lại giọt máu của đứa con trai gần gũi của bà. Hi vọng mong manh của bà Hạnh khi Thủy có thể đã mang bầu, ngày một tiêu tan theo thời gian, bởi chính con dâu xác nhận “con chưa có gì!”.

Cuộc sống đau buồn của bà Hạnh và cô con dâu cứ nặng nề trôi đi theo thời gian, có lẽ sẽ không bao giờ có thể nguôi ngoai nổi vì những mất mát quá lớn đến với hai mẹ con bà. Thủy là người con dâu ngoan hiền, từ ngày chồng mất cô luôn quan tâm, đối xử hết mực để mẹ chồng được vui mà cố quên đi nỗi buồn đau. Nhiều lúc, Thủy còn đưa mẹ chồng đi du lịch đây đó cho khuây khỏa, nguôi ngoai nỗi buồn... Ngược lại bà Hạnh cũng quý và thương con dâu như người con gái mình sinh ra, khi không bao giờ bà to tiếng, nặng lời.

Không ít lần bà Hạnh khuyên con dâu đi lấy chồng, bởi bà nghĩ Thủy còn trẻ, lại không có con, nên ở vậy cô sẽ khổ, bởi khi về già sẽ không có ai để nương tựa...! Có lần bà Hạnh bảo Thủy: *“Con à, cuộc đời của con quá khổ, nó khổ gần giống như mẹ đây, khi chồng mất quá sớm! Thế nhưng, mẹ còn hạnh phúc hơn con, vì mẹ còn có thằng Tuấn, chồng con là niềm vui, niềm an ủi lúc mẹ còn trẻ... Còn con bây giờ, nỗi khổ còn nhân lên gấp đôi, nếu như con thương mẹ, con hãy đi lấy chồng, chọn lấy một chàng trai biết cảm thông, biết yêu thương chia sẻ với con, để con bớt khổ. Mẹ biết rằng, nỗi đau khi thằng Tuấn mất đi không dễ gì có thể quên được, nhưng mẹ hi vọng nếu con lấy chồng, nỗi đau sẽ nguôi ngoai bớt, vết thương sẽ lành dần...”*.

Không chỉ một, mà rất nhiều lần bà Hạnh đều khuyên nhủ, thậm chí là *“nịnh nọt”* với mong muốn con dâu chấp thuận đi lấy chồng. Mỗi lần nghe mẹ chồng khuyên đi lấy chồng như vậy, Thủy đều gạt phăng đi, cô bảo: *“Không, con không lấy chồng đâu, mà sẽ quyết định ở vậy với mẹ, nương tựa và chăm sóc mẹ khi về già. Con biết mẹ khổ nhiều lắm, nên bản thân con cũng muốn thay trách nhiệm của anh Tuấn để chăm sóc phụng dưỡng mẹ lúc tuổi già...”*.

Hình ảnh minh hoạ (sưu tầm).

Khuyên nhủ Thủy nhiều lần về chuyện chồng con không được, trong thâm tâm bà Hạnh luôn cực kỳ yêu quý, và thương con dâu, mong muốn tự đáy lòng con dâu có chồng, có **gia đình** riêng, nên bà Hạnh đã tự ý đi tìm... chồng cho Thủy bằng cách xem có chàng trai nào trong làng, trong xã ngoan, hiền, chí thú làm ăn, rồi bà tới nhà “*đặt vấn đề*”.

Bà Hạnh cũng giải thích cho Thủy biết ý bà muốn Thủy lấy chồng không phải bà muốn “*đuổi*” cô ra khỏi nhà để bà được rảnh rang; mà muốn cô được hạnh phúc, không phải đơn thân sống cảnh cô quạnh khi về già. Có lần bà còn nói trong nước mắt với Thủy: “*Có thể con nghĩ mẹ khuyên con lấy chồng là đuổi con, nhưng không phải vậy đâu, mẹ không muốn con phải buồn khổ khi ở vậy! Mẹ đã coi con như con gái mẹ, vì vậy con đi lấy chồng, con sẽ vẫn ở đây với mẹ, bởi ý mẹ là muốn tìm một người chồng cho con, nhưng vợ chồng con vẫn ở chung với mẹ...*”.

Rồi thì, mưa dầm thấm lâu, lời khuyên nhủ của bà Hạnh cũng có... tác dụng, khi Thủy đã chấp thuận ý kiến của mẹ chồng, đó là: lấy chồng, nhưng hai vợ chồng vẫn ở cùng bà Hạnh! Người mà Thủy lấy làm chồng là Nam, hơn cô 2 tuổi, người cùng làng, do chính bà Hạnh “*mai mối*”. Vì cùng làng nên Nam dường như cũng thấu hiểu nỗi khổ của Thủy, của bà Hạnh, nên anh ta cũng chấp nhận cảnh “*ở rể*”, mặc dù ở làng quê chuyện con trai đi rể nhà vợ vẫn còn nhiều điều tiếng dị nghị “*nặng nề*”, nhưng Nam gạt bỏ ngoài tai hết. Ngày cưới Thủy, bà Hạnh cùng bố mẹ đẻ của cô cùng chung tay đứng dậy lo liệu cho đôi vợ chồng trẻ. Bà Hạnh vui lắm, vì khi bà thấy con dâu bà được hạnh phúc là trong lòng bà cũng vui lây.

Từ khi lấy chồng, vợ chồng Thủy sống cùng bà Hạnh cực kỳ đầm ấm, hạnh phúc. Tiếng cười, tiếng nói rộn rã vang lên trong ngôi nhà thường xuyên hơn, khi mà lúc đứa con trai đầu lòng của Thủy và Nam chào đời. Bà Hạnh lúc này làm nhiệm vụ chăm bẵm cháu để vợ chồng người con dâu rảnh rang đi làm. Rồi tiếp những năm sau đó, đứa con gái thứ 2 của vợ chồng Thủy ra đời, bà Hạnh có phần vất vả hơn vì phải chăm bẵm 2 đứa cháu một lúc, nhưng nụ cười đã nở trên môi bà thường xuyên hơn.

Tôi và nhiều người hàng xóm đều ngầm hiểu rằng, nỗi đau mất chồng, mất con quá sớm của bà sẽ chẳng bao giờ có thể khiến bà quên được, nhưng khi bà sống vui vẻ hơn trong những năm tháng cuối đời là vì bà nhìn thấy người con dâu của bà hạnh phúc, cũng phần nào nguôi ngoai bớt đi nỗi đau trong cuộc đời. Người ta từng bảo “*tìm thấy niềm vui trong niềm vui của người khác*”, hay “*mang lại niềm vui cho người khác, ta sẽ tìm thấy hạnh phúc*”..., và bà Hạnh là người mà tôi thấy đúng là như vậy- người có tấm lòng bao dung, sống tình cảm,

biết quên đi đau khổ của bản thân để muốn người con dâu của mình được hạnh phúc, được vui vẻ...!

Góc nhìn Phật giáo

Câu chuyện “*Gả chồng cho... con dâu*” thật cảm động, mang chiều sâu nhân văn và gợi nhiều suy ngẫm về tình người, lòng vị tha, tinh thần “*hiếu - nghĩa*” trong đời sống. Dưới góc nhìn Phật học và đạo đức, ta có thể phân tích nội dung này ở ba lớp nghĩa chính:

Bà Hạnh là hình ảnh người mẹ hiền chịu nhiều mất mát nhưng vẫn hướng tâm về người khác. Sau khi mất chồng và con trai, lẽ thường, bà sẽ khép lòng lại, ôm nỗi cô đơn đến cuối đời. Thế nhưng, bà lại mở lòng thương yêu con dâu – người cùng chia sẻ nỗi đau với mình – và nguyện hy sinh hạnh phúc riêng để con dâu được vui.

Trong Phật giáo, đây là biểu hiện của tâm Từ bi: thương yêu không điều kiện, mong người khác được an vui dù bản thân chịu thiệt thòi.

Khi con trai mất, nỗi đau khiến bà Hạnh có thể rơi vào tuyệt vọng, nhưng nhờ tình thương, bà buông dần sự chấp thủ. Bà không cố giữ con dâu bên mình để khóa lấp cô đơn, mà can đảm khuyên cô “*đi lấy chồng để bớt khổ*”. Việc bà Hạnh “*đi tìm chồng cho con dâu*” không phải là chuyện kỳ lạ, mà là biểu hiện của một tình thương trong sáng, không còn dính mắc vào cái “*của tôi*”, bởi bà không xem con dâu là “*người ngoài*”.

Trong Kinh Pháp Cú (Dhammapada, câu 213) dạy: “*Từ ái sinh sầu khổ, từ ái sinh sợ hãi; Ai không có ái dục, không còn sầu khổ, sợ hãi đâu còn.*”

Nhưng lòng từ ái của bà Hạnh không phải là ái chấp, mà là từ bi có trí tuệ, biết cho đi mà không ràng buộc – đây chính là trí tuệ của người đã trải nghiệm khổ và biết chuyển hóa khổ.

Hình ảnh cuối cùng của truyện, khi bà Hạnh chăm sóc hai đứa cháu, vui cười trong ngôi nhà ngập tiếng trẻ thơ, là kết tinh của pháp “*hỷ*” trong Tứ vô lượng tâm: hạnh phúc chân thật sinh ra khi thấy người khác hạnh phúc.

Đây là điểm cốt lõi của tinh thần Phật giáo nhập thế – tìm hạnh phúc trong hạnh phúc của người khác.

Nếu nhìn sâu, “*gả chồng cho con dâu*” không chỉ là hành động nhân hậu, mà là sự giác ngộ thâm lặng của một người mẹ biết chuyển hóa nỗi đau thành năng lượng yêu thương. Bà Hạnh đã “*tu ngay trong đời sống*” mà không cần phải vào

chùa – một minh chứng cho lời dạy trong Kinh Trung Bộ: *“Giữa đời thường, ai biết sống với tâm không ích kỷ, người ấy đã hành đạo rồi.”*

Câu chuyện *“gả chồng cho con dâu”* là lời nhắc nhẹ mà thấm thía rằng: hạnh phúc thật sự không đến từ việc nắm giữ, mà từ buông xả và sẻ chia.

Bà Hạnh đã sống đúng tinh thần của một người hành giả tại gia, lấy lòng từ bi và trí tuệ làm nền cho cuộc đời, vượt qua khổ đau bằng yêu thương vô ngã.

Trong ánh nhìn Phật học, bà Hạnh không chỉ *“gả chồng cho con dâu”*, mà là *“gả hạnh phúc cho người khác để tự cứu chính mình”*, một bài học sâu sắc về chuyển hóa khổ đau bằng **Từ bi**, Hỷ xả và Trí tuệ.

Tác giả: **Lê Thị Hiệp** - Trường CĐSP Trung ương